

*Petra Pettersens
perfekta plan
Åtta veckor till jul*

Lene Lauritsen Kjølnér

*Petra Pettersens
perfekta plan
Åtta veckor till jul*

Översättning:
Annika Lidén

Boknöje

Originalalets titel: Petra Pettersens perfekta plan

Copyright © Fagervik forlag, 2020

All rights reserved

Translation copyright © 2022 Boknöje

Omslagsdesign: Emma Graves

Omslagsillustration: Shutterstock/iStocks/Adobe Stock

Författarfoto: Kristine Hellemo

ISBN 978-91-7713-755-9

Sättning: ScandBook AB

Tryck: ScandBook AB, Falun 2022

Boknöje

www.boknoje.se

”Santa Claus has the right idea –
visit people only once a year.”

– Victor Borge

Prolog

Januari 1989, någonstans i Budapest

Han hette Stefan och jag träffade honom precis före jul. Jag var på kurs i vackra Budapest vid Donau. Plötsligt en dag stod han utanför Mattiaskyrkan, på höjden över staden precis vid borgmuren. Det föll fuktig snö och floden flöt stilla förbi långt där nere, mäktig, grå och tung. Jag var 19 år, helt färsk på mitt första jobb på ett flygbolag och på väg in i kyrkan till en slags rundtur. Jag minns faktiskt inte helt vad vi skulle se, det är länge sedan och saker hände lika snabbt som man hann knäppa med fingrarna den gången. Den bästa tiden i livet flög förbi.

Men Stefan stod utanför kyrkan och glodde upp mot det intrikata mönstret i takteglet. Och när jag var en liten bit ifrån honom, vände han sig om och såg på mig. Jag kan minnas att jag var kall om tårna, det var en ruggig vinterdag i Budapest. Men värmen steg i mig när han kastade på den tunga luggen och värmdde mig med bruna ögon. Därför gick jag försiktigt mot honom

medan jag höll fast hans blick. Den drog mig närmare som om vi var förbundna med varandra med ett osynligt band. Så vet jag inte var jag fick modet ifrån, för jag var inte speciellt modig som 19-åring, men jag öppnade munnen och sa:

– Hello, för han kunde ju vara engelsk. Det vimlade av utlänningar i Budapest på den tiden, alla ute efter en bra affärsöverenskommelse i ett land som var på väg att bli västligt.

– Hej, sa han, på klingande svenska, är du norsk?

– Ja, stammade jag fram. – Hur visste du det?

– Det är svårt att undvika att höra dina vänner, log han, och nickade mot de andra, som nu var på väg in genom dörren till kyrkan medan de babblade och vinkade på mig. Jag gjorde mitt bästa för att ignorera dem.

– Åh ja ... Vad tittar du på? frågade jag och följde hans blick upp mot kyrktaket.

– Mönstret i takteglet. Jag ska skriva om det, sa han. – Jag heter Stefan, förresten.

– Petra, sa jag och stack fram en varm hand. Jag hade hållit den i fickan i avsaknad av handskar. – Skriva om det? Är du författare? Journalist?

Han tog min hand och kramade den precis lagom mycket. På nära håll var hans ögon brunare än på avstånd. Han var mörkhårig, och inte särskilt lång. Lite längre än mig, och jag brukar kallas pytteliten. Jag la märke till hans smilgropar, den svaga skuggan av skägg på hakan, det breda leendet och av alla saker: hans halsduk. Den var i mjukt ylle, antagligen kashmir, och den

chokladbruna färgen på den fick hans ögon att glittra. Jag visste att jag var såld.

– Journalist, sa han. – Jag skriver för olika magasin i Stockholm.

Plötsligt gick det upp för mig att jag fortfarande stod med handen i hans, och jag drog den förvirrat till mig. Dessutom såg jag i ögonvrån att några av mina kollegor var på väg mot oss, i full fart.

– Ja, det var trevligt att hälsa på dig, sa jag, och lät mig nätt och jämnt flyta in i hans ögon igen.

– Detsamma. Ha en fin dag.

Och så gick jag ifrån Stefan och mot mina kollegor till rundturen i Mattiaskyrkan. Jag kommer inte ihåg en enda detalj av det bygget från den dagen, bortsett från det utvändiga mönstret i takteglet. Mina fötter var blytungt i vissheten om att jag aldrig skulle se honom igen.

Kapitel 1

Hvasser – Åtta veckor före jul

– Titta här, sa Bertha och tog en näve med mandlar. Hon la dem i stekpannan med vana och kraftiga händer.
– Du skakar dem bara en stund, för då smakar de ännu bättre.

Tant Bertha hade varit en del av mitt liv så länge jag varit gift med Einar och bott på Hvasser. Vi var inte släkt egentligen, utan helt enkelt väldigt goda vänner. Det kändes som om vi var nära släkt.

– Är du klar över hur många år vi har bakat engelsk julkaka? frågade jag.

– Nej. Har du räknat? Bertha log på sitt eget, lugna sätt.

– Japp, det har jag. Det är femton år på rad, här i mitt eget kök, svarade jag, och kastade en blick på min väninna Mathilde och min egen svärmor, Marie. – Var det inte det vi kom fram till, Mathilde?

– Japp, därför är det ju bra att vi ska simma på måndag, sa Mathilde, medan Marie stack till Mathildes tre

döttrar ett fat med misslyckade småkakor. Flickorna försvann snabbt in i mitt vardagsrum. Jag kastade en blick runt mig, och tänkte den tanken jag alltid tänkte medan vi bakade julkaka: Egentligen skulle jag ha bott i en engelsk cottage och inte i sjuttiotalshuset jag delade med Einar, tålmodig fiskare på Hvasser. Vi borde i alla fall ha bott i en fiskarlänga, med hänsyn till Einars yrke, men så hade det aldrig blivit.

– Ja, sa tant Bertha med patos, det betyder bara att traditioner är viktiga och att julkakan är rackarns god. Man ska inte förakta brittiska jultraditioner som man själv har växt upp med.

– Jag instämmer ... sa Marie, och hällde en extra slurk med konjak i bakskaålen. Hon blinkade till mig bakom Berthas rygg.

– Och alltid ... fortsatte Bertha oberörd, även om jag var säker på att hennes skarpa hörsel hade fått med sig det lilla kluckljudet, ... alltid åtta veckor före jul. Det är lika viktigt som russinen. Och konjak, la hon till medan hon knuffade till Marie.

De två damerna fnittrade som unga flickor, även om båda befann sig runt och gott över åttio i ålder. Mathilde och jag log mot varandra. Inne från vardagsrummet kom ljudet av actionfyllda tecknade filmer. Mathildes tre underbara flickor var som regel uttråkade innan vi hade hackat upp all den torkade frukten. Men de höll sin mamma slank och smidig dagligen, för de var aktiva som fiskynglen som höll till mellan blåstången nere på stranden.

– Fyller inte en av dina flickor år snart? frågade jag henne, medan de andra damerna diskuterade konsistensen på de torkade persikorna.

– Jo, i nästa vecka. Jag har lämnat bort det i år.

– Lämnat bort? Jag slutade strö mjöl över bordet, vi bakade nämligen småkakor på samma gång.

– Partyarrangör. Mia blir tio år och ville ha det så. Och det var inte mig emot. De andra följer väl efter i hennes spår, räknar jag med.

– Blir det inte ... dyrt?

– Jo då, svarade Mathilde oberörd. – Men hon lindar Anders runt lillfingret, så det var inte något problem att få igenom det.

Jag tittade upp i höjden, upp mot Mathilde. Hon var lång, ljus och kunde verka kylig, men det var hon absolut inte. Hon var egentligen en äkta värmelampa av omsorg och välvilja. Men hon var alltså lite självsäker.

– Nej, då så ... Småsysstrarna har några år kvar till tio.

– Än så länge är de nöjda med mammas hembakade, ja. Och du spiller en massa mjöl, bara så att du vet det.

Jag tittade ner på bordet, där mjölpåsen låg på sidan och spydde ur sig av innehållet som ett fyllo i ett dike. Mathilde tog en näve mjöl och rätade upp påsen innan jag hann reagera. Hon visade fram mängden för Bertha.

– Så? sa hon. – Det är väl ungefär lagom med mjöl?

– Helt perfekt, log Bertha. – Du har en mjölfläck på kinden, Petra.

Mathilde skrattade i sin fläckfria elegans, och torkade mig snabbt på kinden med en kökshandduk. Hon

var alltid klädd i vitt, på det viset passade dagens seans otroligt bra för henne. Men jag tänkte i mitt stilla sinne att hon kunde ha stänkt omkring sig med röd karamellfärg utan att få en enda fläck på sig. Det var en naturlag när det gällde henne.

– Ja, ja, sa jag och stoppade en bränd mandel i munnen. – Vi kan inte alla vara perfekta. Vad säger ni, damer? Är det på tiden med lite glögg?

– Det är det, sa Marie. – Och låt mig bara säga att det är en riktigt bra tradition!

– Håller med dig.

Jag höllde upp av rödvinsglöggen till Marie, hon tog min arm och viskade: – Jag tycker du är helt perfekt, Petra, bara så du vet det. Typiskt Marie att säga sådant, och typiskt mig att bli väldigt glad när hon sa det. Även om jag visste att det inte var sant. Men jag kramade Marie grundligt.

– Jag höllde i lite vodka, sa jag, till allmän förtjusning från köket. – Jag tycker nämligen att vi har varit extra duktiga i år. Och då blir inte väntetiden så lång innan serinakakorna är färdiga.

– Hur kan man ha sådan tur med svärdotter, jag bara frågar? sa Marie vänligt.

– Eller med barnbarn ... eller med väninna? sa Bertha. Mathilde instämde högljutt.

– Ge er, sa jag. – Kanske glöggen blev för stark?

De tre damerna protesterade unisont och högljutt.

– Det är jag som har tur. Basta, fastslog jag.

Efter milda protester sänkte sig tystnaden över köket,

bara ljuden från en and i nöd i en tecknad film nådde oss inne från vardagsrummet. Men så kom ett meddelandeljud från Mathildes telefon. Hon plockade effektivt upp den.

– Det är Anders, han hämtar mig på väg från jobbet om en timmes tid. Han kan gott köra er hem också, damer.

Mathilde såg på de andra två, som nu såg ordentligt avslappnade ut och var ganska högröda om kinderna.

– Men ... har han plats till alla? sa Bertha lite ängsligt.

– Han har sjuitsaren ... Range Rovern, svarade Mathilde i ett helt bekymmerslöst tonfall. Hennes vardagsliv bestod av behagliga skinnsäten, vistelser på Negresco i Nice och affärsmiddagar med äkta kaviar. Men hon la aldrig någon vikt vid det, och hon skröt aldrig om någonting. Jag gillade henne på grund av det.

– Då så. Tusen tack, så trevligt. Det är skönt att få skjuts, må jag säga. Speciellt i min ålder, suckade Bertha.

Betha hade alltid varit ett rivjärn till kvinna, full av energi och yrkesaktiv tills hon var väl över pensionsålder. Den tidigare beresta sjuksköterskan och hobbykonstnären hade bubblat av energi och gott humör tills för ett år sedan, när hon ramlade på isen utanför sitt trevliga hus och slog sig gul och blå.

– Känner du dig inte helt i form? frågade jag försiktigt.

– Jo då, det går bra med mig, lite småsliten, bara.

– Du verkar bara ... mindre energisk?

– Tyst med dig ... avfärdade hon mig bestämt och satte

de livfulla ögonen i mig. – Så länge jag är klar i knoppen och håller mig beundransvärt bra, ska jag inte klaga. En liten lur och jag är så gott som ny. Rynkorna kan man inte göra något åt, men jag blir trots allt snart nittio.

– Sant nog, och vi ska fira dig, försäkrade jag. – Smakade det, damer?

– Fantastiskt gott. Marie svalde högljutt. – Jag känner redan julstämning.

– Bra.

Jag sänkte axlarna där vi satt med händerna runt våra glöggglas och doften av julbak spred sig i köket. Strimmor av vinterljus kom in genom det inte så charmerande köksfönstret. Det seglade några mjölpartiklar, och antagligen lite damm också, i det borttynande ljuset. Jag har aldrig varit någon perfekt femtiotalshusmor, men jag kunde alltså baka kakor.

– Hur blir det med den? frågade Marie, och nickade mot julkakan.

– Jag kan sätta den i ugnen efter att ni har gått, den ska ju stå ett par timmar.

– Då är det bara att glädja sig, sa Marie och höjde glaset. Antingen till oss eller kakan, jag vet sannerligen inte.

Julkakan stod oavsett mitt på bordet i sin form, som en slags bordsdekoration vi alla beundrade. Det var i alla fall en bordsdekoration som samlade oss varje år.

– Förresten ... sa Mathilde och svalde. – Har ni lust att följa med på en utställning i Tönsberg om några dagar? Jag skulle ha nämnt det innan, men det försvann helt.

- Gärna det, om hälsan håller, sa Bertha.
- Klart den gör, tröstade Mathilde. – Du måste ju följa med, du är ju konstnären bland oss.
- Jo då ...
- Jag tittade på henne, för det liknade inte henne att komma med så resignerade påståenden. Hon brukade besöka utställningar så fort hon fick tillfälle.
- Vilken dag är det? frågade jag. – I motsats till er andra måste jag arbeta.
- Vad skulle bokhandeln gjort utan dig, säger jag bara.
- Sluta, Mathilde, jag trivs där.
- Jag vet. Det är på onsdag eftermiddag. Vi kan träffas och äta middag innan vi går på utställningen, kanske? Jag kan hämta Bertha och Marie och du kommer direkt från jobb. Om ni har lust, alltså.
- På onsdag slutar jag tidigt, och det blir bra med middag. Då slipper jag åka ända hem hit först.
- Tror det är en fin utställning med lokala konstnärer. De har till och med en pianist som underhåller. Målningarna är nog inte helt som din favorit van Gogh, Bertha, men du hittar säkert mycket du tycker om i alla fall.
- Fint, då följer jag med, sa Bertha och fick stjärnor i ögonen.
- Låter fantastiskt, men jag kan inte, sa Marie. – Det är den årliga yogaträffen i Danmark. Jag reser imorgon och blir borta i två veckor.
- Åh, det stämmer. Det är väl ingen vits att bjuda med era män i stället för Marie?

Bertha såg frågande på oss. Både Mathilde och jag skakade intensivt på huvudet.

– Tänkte det. Förresten, så är väl varken Anders eller Einar de stora konstälskarna?

– Försiktigt nu, prata inte illa om min son, log Marie.

– Einar är bra på många sätt, men med ett par brister, fastslog Bertha.

Jag flinade för mig själv och tänkte att Einars intresse för konst var i linje med mitt intresse för fotboll. Ge dem varsin boll så är det bra med det, tänkte jag om den saken.

– Märkligt att ni båda har lyckats gifta er med män som absolut inte älskar konst, filosoferade Bertha.

– Tack och lov att jag höll mig undan män.

– Undan män? Inte helt väl?

– Nej, inte helt ... Men jag har aldrig varit så ivrig som du, Marie.

– Jag? Ivrig? Vad skulle en stackars kvinna göra, de har sprungit efter mig.

Marie småskrattade och låtsades som om hon var indignerad. Bertha ignorerade henne.

– Och jag var aldrig så dum att jag gifte mig. Men att varken Einar eller Anders tycker om konst ... chockerande. Bertha skakade på huvudet.

Mathilde och jag såg på varandra över huvudet på Bertha, för vi visste ju båda att hon hade rätt. Min man, fiskaren Einar, skulle gissat på att Rembrandt var en fiskart. Mathildes man, Anders, kunde kommit på att uppkalla sitt nya fastighetsprojekt efter en annan

konstnär, utan att veta att det var en konstnär han uppkallade det efter. Holbein Terrasse, till exempel. Eller Caravaggio Panorama.

– Ja, ja, sa jag, plötsligt ovillig att erkänna att mitt liv med Einar kanske inte var helt perfekt. – Vi har alla vårt.

Bertha granskade mig med sin vaksamma blick. Hon skulle precis säga något, när det kom ett rasande tjut från vardagsrummet. Lugnet och friden avbröts plötsligt av Mathildes döttrar.

– Vad i ...?

Mathilde studsade upp och sprang in till döttrarna, med mig hack i häl. Där möttes vi av en scen som kändes blodig i överkant efter två glas glögg och ätande av småkakor.

Mathildes dotter på åtta hade slagit systemen på fem i huvudet med ett CD-fodral från min bokhylla, och hon blödde i pannan under det ljusa håret. Mia på tio tittade irriterat på hela uppträdet.

– Hur gick detta till? sa Mathilde och torkade blod.

– De grälar ju alltid, sa den lugna storasystemen.

Mathilde såg irriterat bort på henne. Mia borstade bort ett dammkorn från sin skjorta och under en pytteliten sekund påminde hon mig otroligt mycket om sin mamma. Jag sprang ut i badrummet för att hitta plåster. När den tjutande ungen fick lugnat sig lite, blev det också möjligt att fästa plåstret. Hon tjöt, men satt i alla fall stilla. En lättnadens suck fick sjuttioalshuset att knaka i fogarna.

- Pyttelitet sår, sa jag genom den tjutande mistluren.
- Blir säkert inget ärr.

Mathilde satte koncentrerat plåstret i dotterns fuktiga panna, medan hon tillrättavisade den dottern som var anledningen till allt bråket. Då ropade Bertha ute från köket.

- Satte du klockan på bakugnen, Petra? Det ryker lite här ...

- Klockan? Nej, det glömde jag visst ... fan!
- Flickorna, tänk på vad du säger! gläfsste Mathilde.
- Ursäkta, jag menade ... sören.

Jag kastade mig tillbaka ut i köket. Där drog jag på mig en rejäl grillvante och öppnade ugnsluckan in till helvetet. Serinakakorna såg ut som om de hade varit igenom en kremeringsugn och tillbaka igen.

- Helvete ... sa jag lågt och innerligt när den värsta röken hade lagt sig.

- Går det bra, kära du? sa Bertha och tömde glöglaset.

- Beror på hur man ser på det. Sett i förhållande till skogsbränderna i Australien, går det rimligt bra, svarade jag. Lite mer irriterat än jag hade menat.

- Ja, ja, då blev det inga serinakakor. Du får vara mer noga med klockan när du bakar självaste julkakan. Man kan inte förvänta sig det perfekta hela tiden, även om det hade varit bra.

Jag svor, inombords denna gång, och tänkte att hon skulle bara vetat hur rätt hon hade i det.